

Tartu kaasava eelarve 2018 ekspertide koosolekute protokoll

11. mail ja 23. mail 2018 kell 8.30–11 Spark Demokeskuses.

Osalesid ekspertidena: Raimond Tamm (abilinnapea, komisjoni esimees), Monica Rand (abilinnapea), Mati Raamat (linnaplaneerimise ja maakorralduse osakonna juhataja asetäitja, linnainsener), Kunnar Jürgenson (linnavarade osakonna juhataja), Andres Pool (linnamajanduse osakonna juhataja asetäitja), Eda Põldma (linnamajanduse osakonna haljastus- ja puhastusteenistuse juhataja), Veljo Lamp (kultuuriosakonna sporditeenistuse juhataja), Tõnis Arjus (arhitektuuri ja ehituse osakonna juhataja - linnaarhitekt), Lauri Kikerpill (rahandusosakonna eelarveteenistuse peaanalüütik), Ragnar Kekkonen (Tartu Linnavolikogu liige), Tõnu Leemet (Eesti Maaülikooli tehnikainstituudi teadur), Karin Bachmann (OÜ Kino maastikuarhitekt), Kristina Reinsalu (e-Riigi Akadeemia e-demokraatia valdkonna juht).

Osales kutsutuna: Indrek Mustimets (avalike suhete osakonna juhataja).

Puudusid: 11. mail ja 23. mail Indrek Ranniku (linnaplaneerimise ja maakorralduse osakonna üldplaneeringu- ja arenguteenistuse juhataja), 11. mail Lauri Kikerpill (rahandusosakonna eelarveteenistuse peaanalüütik), 23. mail Eda Põldma (linnamajanduse osakonna haljastus- ja puhastusteenistuse juhataja).

Protokollis: Lilian Lukka (kaasava eelarve projektijuht, avalike suhete osakonna kommunikatsioonijuht).

Idee nimi, idee esitaja, idee esitaja poolt pakutud maksumus	Lühikirjeldus	Ekspertide komisjoni otsus idee jätkamise kohta kaasava eelarve protsessis <i>Protokolli jälgimise lihtsustamiseks on kaasava eelarve protsessis edasi pääsevad ideed markeeritud rohelise taustatooniga ja mitte edasi pääsenud ideed punaka tooniga.</i>
Karlova mõisaplatsi mänguväljak ja väljõusaal Ettepaneku esitaja: Anneli Sepp	Tänavaspordiks ja ohutuks mängimiseks sobiva koha võiks rajada Karlova mõisa lähedale. Ideaalne koht mängu- ja spordiväljakuks oleks vana staadion Salme ja Eha tn nurgal (seal on vähese liiklusega tänavad) ja Karlova park. Rajataval spordiplatsil jätkuks arendavat tegevust eri vanuses ja treenituses inimestele. Jõukohaseid ja huvitavaid treeningelemente oleks kogu perele, ära ei tohi unustada ka vanemaealisi. Valima peaks ka ratastoolikõrgusele sobivad treeningseadmed. Treeninguvahendite soetamisel peab silmas pidama ka võimalikult paljusid lihaskühmi.	Idee jätkab kaasava eelarve protsessis, kuid sisu tuleb täpsustada, kuna kõiki kirjeldatud tegevusi ei ole võimalik 100 000 euroga ellu viia. Ekspertide soovitusel võiks idees keskenduda täiskasvanute treeningvahendite paigaldamisele.

	<p>Mänguväljak ja väljõusaal võiks olla rohkem kui liumäed, kiiged ja treeningseadmed - see on mõnus koht puhkamiseks ja harjutamiseks kogu perele. Jõudu ja osavust arendavate spordi- ja võimlemisseadmete paigutus peaks võimaldama emal-isal või vanemal õel-vennal jälgida nooremate laste tegevust ja samal ajal end veidi liigutada. Mänguala peab olema projekteeritud ohutult ja kauakestvalt, kuid nii, et lapsed veedaksid palju aega aktiivselt liikudes ja selle elemendid oleks last arendavad ja mitmekülgsed. Valitavad mängu- ja treeningseadmed oleks nii paarismängudeks (malelaud, lauatennis, kiiged jne), kui üksinda kasutamiseks sobivad. Tugevust ja tasakaalu arendav lastele huvitav mänguväljak koosneb erinevatest mänguvormidest, mille valikut saab aja jooksul täiendada, kui eelarve ei võimalda suuremahulist investeeringut korruga. Platsi või treeningseadmete juures peaks olema ka viidad, kuidas neid ronimisreleideid, kätekõverduste komplekse, rööbaspuid ja kõhulihaste pinke õigesti kasutada.</p>	<p>Mitte kaugel kõnealusest staadionist, Pargi-Tähe tänava nurgal avalikul haljasalal avatakse hiljemalt järgmisel hooajal mänguväljak ja puhkeala. Kuna hetkel on tegemist ülikoolile kuuluva krundiga, siis küsiti ülikoolilt nõusolekut antud idee jätkamiseks kaasava eelarve protsessis. Ülikooli kinnisvaraosakond andis nõusoleku 30.05.2018.</p>
<p>Mänguväljakud seniorisõbralikuks!</p> <p>Ettepaneku esitaja: Kristen Roose</p>	<p>Mänguväljakuid, spordiväljakuid ja parke rajatakse lastele ja noortele igal aastal - sel aastal oleks aeg tähelepanu suunata senioritele! Igale Tartu mänguväljakule peaks lisama tooteid, mis aitavad vanematel inimestel igapäeva toimetustega hakkama saada. Atribuudid, mis toetavad motoorseid liigutusi, et liigesed ei jääks kangeks ning liikumine jätkuks. Tooted aitavad hoida tasakaalu, hoida rühti, teha erinevaid harjutusi õlgadele, kätele, jalgadele. Toodete kasutamine hoiab vanemaid inimesi tervemana, loob keskkonna lapsalastega lustimiseks (väikestel lastel on ka vahva neid tooteid kasutada), parandab elukvaliteeti, kuna igapäeva toimetused on lihtsamad (koristamine, maast asjade korjamise, paindumus, asjade ulatamine, selja sirgelt hoidmine jne jne). Praeguse seisuga Tartus midagi sellist veel ei ole ning vanemad inimesed ei kipu kiikede ning mängukeskuste otsa turnima - neil oleks vaja midagi, mis on spetsiaalselt neile. Vahendid on mängulised ning kasutamiseks kõigile, kuid suurim kasu on senioritel.</p> <p>Videoklipp idee illustreerimiseks - https://www.youtube.com/watch?v=P_d5bKJ5c9g</p>	<p>Idee jätkab kaasava eelarve protsessis. Uute spordiväljakute rajamisel juba arvestatakse seniorite vajadustega, kuid varem rajatud väljakutele võiks vastavaid atribuute paigaldada. Kuna mänguväljakute laiendamiseks kaasneb üsna töömahukas protsess, on ekspertide hinnangul võimalik laiendada u 3–4 mänguväljakut. Täpne maht selgub protsessi käigus ja atribuute paigaldatakse nii palju, kui ajaline ja rahaline ressurss võimaldab. Ekspertide soovitus idee autorile on pakkuda välja 3–4 asukohta, kuhu senioritele sobilikke treeningvahendeid esmajärjekorras paigaldada.</p>
<p>Mängu- ja spordiplats</p>	<p>Väga ilusti sobiks mängu- ja spordiplats Kalda tee tänava tankla taha, kus on juba mitu aastat majade vahel inetu koht. Plats on suur ja olen kindel, et selle linnaosa</p>	<p>Idee ei jätkata kaasavas eelarves. Tegemist on erakrundiga, samuti ei ole krundi</p>

<p>Ettepaneku esitaja: N. Stanevitš</p>	<p>lastevanemad oleksid kahe käega projekti poolt. Kahjuks ei tea, kelle maa see on. Igatahes see koht on alati korrastamata ja prügi täis.</p>	<p>kasutusotstarve üldmaa, mis on vajalik mänguväljaku ehitamiseks. Annelinna on viimasel ajal ka ehitatud ja rekonstrueeritud mitmeid mänguväljakuid: http://www.tartu.ee/et/linna-kaardid/mangu-ja-sportivaljakud</p>
<p>Aleksander Puškini Kooli spordiväljak Eeldatav maksumus: 100 000 €</p> <p>Ettepaneku esitaja: Tartu Aleksander Puškini kooli hoolekogu</p>	<p>Aleksander Puškini kooli suurimaks murelapseks on see, et õpilastel puuduvad mugavad võimalused sportimiseks värskes õhus. Osa koolilastest on väikeste klasside HEV õpilased, st nad vajavad erilist tähelepanu, tuge ja kaitset täiskasvanute poolt. Kehalise kasvatus tundides lapsed mängivad jalgpalli ja tegelevad kergejõustikuga koolimaja läheduses paikneval tühermaal (aadressil Uus 63D). Linnaelanikel on see koht kasutusel enamasti koertega jalutamiseks, mille pärast viimasel ajal see on muutunud väga rämpseks paigaks. Sooviksime näha tühermaa asemel piirdeaiaga ümbritsetud, tasandatud pinna ja loodusliku murukattega spordiväljakut (jooksutee, keskel jalgpalliväljak, kaughüppe liivakast, aia küljes rippuv silt "Spordiväljakul koertega jalutamine on keelatud").</p> <p>Otsesed eesmärgid:</p> <ul style="list-style-type: none"> • kasutada spordiväljak kooli kehalise kasvatus tundide ja pärast kooli erinevate treeningute läbiviimiseks; • luua Tartu Annike Lasteaia (Anne 9) ja Anne Noortekeskuse (Uus 56) lastele lisavõimalus spordi- ja õuesõppe tegevuste läbiviimiseks; • luua Tartu elanikele lisavõimalus sportimiseks õhtusel ajal ja nädalavahetusel; • muuta kesklinnast 3-minutilise jalgsikäigu kaugusel olev plats atraktiivsemaks ja kasulikumaks. 	<p>Idee jätkab kaasava eelarve protsessis. Ideed sai koostöös autoriga pisut konkretiseeritud.</p>
<p>Annelinna Spordiväljaku renoveerimine Eeldatav maksumus: 100 000 €</p> <p>Ettepaneku esitaja:</p>	<p>Projekti eesmärgiks on luua Tartu Descartes'i Kooli ja Tartu Hansa Kooli välialale pallimängude ja muude multispordi tegevuste läbiviimiseks välitingimustele vastava kattega väljak koos äärealadel paiknevate jõuseadmetega. Projekti eesmärgi puhul on arvestatud asjaoluga ning Tartu linnavalitsuse seisukohtadega, et tulevikus planeeritud suuremate rekonstrueerimistöde teostamisel oleks lahendused teisaldatavad uutesse asukohtadesse, kui olud viimast tulevikus nõuavad. Tegevused näevad ette olemasoleva asfaltbetoonkatte freesimist ning vajadusel kohatist</p>	<p>Idee jätkab kaasava eelarve protsessis.</p>

<p>Kristjan Karis</p>	<p>silumist, väljakukatte paigaldust ning jõutrenažööride tarnet ning paigaldust.</p> <p>Tartu Descartes'i ja Tartu Hansa Koolide välialal asub amortiseerunud spordiväljakute ala, mis koosneb põhiosas loodusliku katttega jooksurajast, loodusliku katttega jalgpalliväljakust, pallimängude (kolm korvpalliväljakut) alast ning välitrenažööride alast. 2016. aastal ehitati välialale pallimängude väljaku kõrvale Tartu linna kaudu väiksematele lastele suunatud välitrenažööride ja turnimisala. Puudub aga suurematele lastele ja täiskasvanutele suunatud jõulinnak või turnimislinnak. Pallimängude ala on tugevalt amortiseerunud, mis puudutab peaosas väljaku asfaltkatet. Asfaltkate on aukudega ning kõikumised pinnase ebatasasustes ulatuvad kohati üle kümne sentimeetri. Murdumiskohtades kasvab muru. Viimasest tulenevalt on vihmaperioodidel kate kohatiste sügavate loikudega. Korvpallilauad ja konstruktsioonid on rahuldavas seisukorras.</p> <p>Tulenevalt eelnevast, on raskendatud nii koolide liikumistundide, naabruses asuvate lasteaedade liikumistundide kui ka piirkonna elanike sportlik tegevus muidu avalikult kättesaadavatele liikumis- ja sportimisvõimalustele. Ettepaneku esitajatele teadaolevalt on Tartu linna kolide renoveerimise kavas ette nähtud kogu väliala renoveerimine koos koolimajade rekonstrueerimisega positiivse stsenaariumi korral aastatel 2021/2022, milleks on 2000-date aastate alguses valminud esialgne eskiisprojekt nii staadioni kui ka muude liikumisalade rekonstrueerimiseks või ehitamiseks. Tartu linnas, eriti Annelinna piirkonnas puuduvad avalikuks kasutamiseks mõeldud pallimängude alad. Laiemaks eesmärgiks on tagada nii piirkonnas elavatele linna kodanikele, koolidele ning lasteaedadele pallimängude ning jõuväljaku ala.</p>	
<p>SÕPRUSE PARK Eeldatav maksumus: 100 000 €</p> <p>Projekti eestvedajad: Liidia Maier Jarmo Kangro Aleksandr Tubin</p>	<p>Ideeks on luua Anne kanali ja Emajõe vahelisele alale hubase miljööga "Sõpruse park", mis hõlmab betoonist rulaparki, istumisvõimalusi ja valgustust. Sõna „park" all mõtleme noortele, teismelistele kui ka vanemas eas elamusspordi harrastajatele rajatud „rulaparki", mis funktsioneerib mõnusa ajaveetmise kohana ka mitte-harrastajatele.</p> <p>Miks on vaja betoonrulaparki? Tartus puudub betoonrulapark. Vineerpargid on maailma näidetel välja suuremas ning</p>	<p>Idee jätkab kaasava eelarve protsessis.</p>

<p>Keijo Ruuven Rauno Tahvonen Kaisa-Madli Mäe</p>	<p>tuleviku suund on betoonist pargid. Näiteks Londonis on ära kaotatud enamus vineer-rulapark ja nende asemele on ehitatud betoon-rulapargid, sest nende eeliseks on madalad hoolduskulud ning väiksem tekkiv müra. Londoni eeskujuna on järginud Skandinaavia ja teised Balti riigid. Tendents on vaikselt ka Eestisse jõudnud. Silmapaistvam näide on 2017. aastal valminud hea disaini ja kvaliteediga Võru betoonpark.</p> <p>Kaasaegne betoon-rulapark on multifunktsionaalne rajatis. Sellel on nii esteetiline, arhitektuurne kui turismiline väärtus. Sinna on oodata kasutajaid teistest Eesti linnadest, aga ka naaberriikidest. Uus rulutamise kompleks võimaldaks korraldada Tartus rula- ja BMX- trenni, võistlusi ja muid üritusi. Sellest lähtuvalt peaks olema piisavalt istumiskohti sõitjatele ning pealtvaatajatele, kelleks võivad olla nii noorte harrastajate vanemad, lihtsalt möödakäijad või mitteharrastajad. Võistluste korraldamine ning elamusspordituristid toovad Tartusse rohkem külalisi, pakkudes sellega otsest majanduslikku tulu kohalikele ettevõtjatele.</p> <p>Miks Sõpruse silla alla? Asukoha valikul sai analüüsitud praegusi rulapark, millest tulenes tõsiasi, et need asuvad erinevates linnaosades. Lõimumise eesmärgil tahame luua pargi, millel on hea ligipääs kõikide linnaosade noortele. Seega tahtsime rulapargi tuua kesklinna piirkonda. Rulapargi asukoha valimisel sai arvestatud kõrgema mürataseme taluvuse ning väljaarendamata aladega. Sõpruse silla alune pakub ühendust kergliiklusteega, on kasutamata ning sillal liiklusest tekkiv müra on suurem kui betoonpargil.</p> <p>Millist stiili rulapark valida? Tulenevalt sellest, et Eestis puudub betoonist rula-bassein ehk bowl, võiks Tartu olla teistele linnadele eeskujuks ja selle esimesena ehitada. Tulevikus saaks parki täiendada ja juurde ehitada väikse rulapargi, mis sisaldaks linnatänavatele sarnast keskkonda (trepid, käsipuud ja pingid). Uued rulapargi elemendid võimaldavad sõitjatel arendada oma oskusi. Rulabasseini sõidavad lisaks noortele ka vanemad sõitjad, kes igapäevaselt enam rulamisega ei pruugi tegeleda.</p>	
<p>Pump track koos betoonist kausiga</p>	<p>Täiustada Tähtvere skateparki ning rajada Eesti suurim <i>pump track</i>, mida saavad kasutada ratturi, rulatajad, tõukeratturid jne. Eesti esimene <i>pump track</i> loodi Pä</p>	<p>Idee jätkab kaasava eelarve protsessis.</p>

<p>Eeldatav maksumus: 100 000 € Ettepaneku esitaja: Marti Viilu</p>	<p>rnusse ning on saanud hästi palju positiivset tagasisidet. <i>Pump tracki</i> keskele tuleks betoonist kauss, mida on Tartu ekstreemsportlased juba oodanud kaua. Selle raja valmimisega tõuseb Tartu üheks parimaks väliekstreemkeskuseks Eestis.</p>	
<p>Tartu Kesklinna Kooli liikuma kutsuv õueala Eeldatav maksumus: 100 000 € Ettepaneku esitaja: Reet Lehtla, TKLK vanematekogu esindaja</p>	<p>Tartu Kesklinna koolis õpib täna 509 õpilast, viimase 11 aasta jooksul on kooli vastuvõetud laste arv kasvanud 4 klassikomplekti võrra. Seetõttu on täna meie koolis ligikaudu 90 last rohkem kui 2007. aastal, mil koolimaja juurdeehitus valmis sai. 2018 ehitati välja koolimaja pööningukorrus, et algklasside lapsed ei peaks õppima õhtuses vahetuses. Meie kool on liikuma kutsuv kool ning alates selle aasta märtsist on kõigil lastel iga päev üks õuevahetund, mis kestab 20 minutit. Lapsed on õuevahetunnid hästi vastu võtnud, kuid hoovis napib tegutsemisvõimalusi. Lapsi küsitledes selgus, et enim igatsevad nad ronimise ja pallimängu võimalusi, kuid mainiti ka trifaa jaoks vajalike peitumiskohtade puudust.</p> <p>Kesklinna kool on kogukonnakool, kus koolipere ja Supilinna elanikud on kujunenud läbi linnaosapäevade heaks sõpruskonnaks. Koolil on aktiivne vanematekogu, kelle eestvedamisel toimus sel aastal Supilinna päevade raames juba neljas kogukonnapäev kohvikute ja töötubadega, mille tulud lähevad kooli õueala arendamiseks. Meie kooli lapsevanemad on valmis ka talgute korras ehitustöödel lihtsamaid abitoide tegema.</p> <p>Kaasava eelarve vahenditest rajaksime kooliõuele:</p> <ul style="list-style-type: none"> • ronimis-, rippumisvõimalused (redelid ja võrgud); • jõu- ja tasakaaluharjutuste elemendid (nt lõuatõmbekangid, <i>slackline</i>, astumispakud, madalad poomid); • noortele pallimänguplats piiretega; • markeeritud liikumisrajad (keksukast ja jalgratta vigursõit); • madalad tõukeratta hüppekohad kooli hoovis; • peitusemängu varjumise võimalused; • täiendava jalgrattaparkla Laia tn kõnnitee äärde (et Laia tn kaudu kooli tulevad lapsed ei peaks treppidest jalgrattaid üles-alla tassima). <p>Peale selle, et meie laste tegevused õuevahetundides muutuksid seeläbi mitmekülgsemaks, valmistaks Kesklinna kooli liikuma kutsuv õueala kindlasti rõõmu</p>	<p>Idee jätkab kaasava eelarve protsessis.</p>

	ka lähipiirkonnas elavatele lastele ja lapsevanematele.	
<p>Tenniseväljakud, laste mänguväljakud</p> <p>Ettepaneku esitaja: Milvi Gornischeff</p>	<p>Sooviksin Tartusse üldkasutatavat ja tasuta tenniseväljakut. Maksumust ei oska ütelda. See võiks olla kesklinna lähedal, et mängida soovijad lihtsamalt ligi saaks. Sobiks ehk rannavõrkpalliplatsi lähedusse, Emajõe äärde. Teine soov, teha korda kõik suurte paneelelamute mänguväljakud. Rauast liumäed üle värvida, liivakastid parandada ja uus liiv tuua. Panna üles märk, mis keelaks kasside ja koertega olemise laste mänguväljakul.</p>	<p>Professionaalse tenniseväljaku rajamine ei vasta selles mõttes kaasava eelarve tingimustele, et kui juba ehitada professionaalseteks treeninguteks mõeldud väljak, tuleks korraldada ka selle hilisem hooldus, treeningute korraldus jmt. Kaasava eelarve tingimustes on kirjas, et kaasava eelarve objekt ei peaks tekitama suuremaid kulusid järgnevate aastate linnaeelarvetele. Seetõttu pakuvad eksperdid välja võimaluse rajada lihtsam, harrastajatele mõeldud asfaltkattega väljak, kus soovijad saavad tulla lihtsalt mängima ilma lisanduva taristu ja treeningute korraldusega.</p> <p>Asukohaks pakuvad eksperdid välja Kaunase puiestee majade 37 ja 51 vahel asuva asfalteeritud korvpalliplatsi, mida saaks korrastada harrastajatele mõeldud tenniseväljakuks.</p> <p>Mis puudutab suurte paneelmajade läheduses asuvaid mänguväljakuid, siis suurem osa neist kuuluvad korteriühistutele. Linnale kuuluvatega on tegeletud – neid kas korrastatud või siis eemaldatud. Linn on toetanud ühistuid igal kevadel uue liiva vedamisega ühistute juures asuvatesse liivakastidesse.</p>

		Kaasavas eelarves jätkab harrastajatele mõeldud avaliku tenniseväljaku rajamise idee.
Dušid suplejatele Ettepaneku esitaja: Triinu Koger	Tartus on mõned head kohad, kus suvel varbad vette pista. Küll aga pole seal dušše. Hea oleks enne/pärast korraks duši alt läbi käia. Näiteks Anne kanali juures on see igaaastane probleem, et tänu suurele suplejate arvule kipub sealne vesi reostuma. See võiks probleemi leevendada. Usun, et sellist võimalust väärtustaksid ja kasutaksid paljud.	Idee jätkab kaasava eelarve protsessis. Anne kanali tualeti juurde saab rajada dušid, kuna seal on olemas veeühendus. Ekspertide soovitusel võiks vee soojendamine olla lahendatud päikeseküttega. Emajõe ääres linnaajulas laheneb probleem lodjakoja ehitusega.
Joogiveevõtukohtad kergliiklusteede äärde Eeldatav maksumus: 10 000 € Ettepaneku esitaja: Olav	Tervisesportlaste, koertega jalutajate, jalgratturite ja teiste jaoks võiks Tartu linnast väljaviivate kergliiklusteede ääres olla avalikud veevõtukohtad ehk joogifontäänid, kust saab otse juua ja täita ka pudelit.	Idee jätkab kaasava eelarve protsessis.
20 km metsarada pikamaajooksuks ja suusatamiseks Idee esitaja: Kertu Toompea	Metsa spordirada on vähemalt 15 km pikk (kordusteta) kõrgete puude vahel asuv korraliku koorepuru kattega rada, mida saab kasutada ka suusarajana talvel. Ideaalis 21 km pikk. Valgustatud, talvel kella 23:30-ni. Koorekate kvaliteetselt ettevalmistatud põhjal, tugev ja kannatab suusarajahoolduse masinat. Kõrged puud pakuvad kaitset tuulte ja kõleda keskkonna eest, kuhu iga loodusesõber praegu Tartus minna ei saa. Asukoht on jalutuskäigu kaugusel, Eesti Rahva Muuseumist paremale poole jääva kõrghaljastatud ja mõningaid räämas (sõjaväe?)hoonete varemeid sisaldaval maa-alal, mis ulatub autokummide mägedeni välja ning paremalt piirab ala vanade aiamaade ja aiamaade ala. Miks? Et Tähtveres ju saab joosta küll? Tilluke Tähtvere ring ei ole pikamaaspordiks piisav ja ei ole oma lageda loomuga loodusrada. Kuigi see on samuti äärmiselt vajalik linnarada. Pikk ja lai rada oleks pikamaajooksjatele, maastikuratturitele, kepikõndijatele, pikki tervisekõnde tegevatele suurtele ja	Idee jääb kaasavast eelarvest välja, kuna nii pikk valgustatud rada ei mahu eelarvesse. Keeruline on leida Tartu linna territooriumil ka nii pikka ala. Ideekirjelduses mainitud maa-ala jääb Tartu linna territooriumilt välja.

	väikestele loodusesõpradele ja suusatajatele.	
Ropka Pargi Terviserada Eeldatav maksumus: 100 000 € Ettepaneku esitaja: Madis Paluoja	Rajada Ropka parki (Ristikheina lasteaiast üle tee) valgustatud liikumisrada. Täna sel hetkel asuvad Tartus parki rajatud liikumisradad Dendropargis ja Raja pargis. Dendropargi rada on enamusele harrastajatest raske profiiliga. Raja pargi rada ületab kahes kohas sõiduteed. Ropka pargi reljeef võimaldaks teha laugete tõusudega ca 2 km ringi. Rada ise oleks umbes 2 m laiune, kaetud kruusa ja /või puuhakkega. Antud rada peaks olema valgustatud. Rada oleks mõeldud nii jooksu - kui rattaharrastajatele. Eriti oluline oleks see lastele, kes alles alustavad rattasõiduga ja saaksid liiklusvaba harjutusringi. Talvel võiks olla suusatamise võimalus. Kuigi piirkonnas on 2 suuremat lasteaeda, kes saaksid laiendada oma sportliku liikumisala, oleksid just õhtuti kõigil tartlastel võimalus sportida, kuna raja ääres on parkimiskohad juba olemas.	Idee jätkab kaasavas eelarves, kuigi ekspertide hinnangul on tegemist keerulise objektiga, kuna Ropka park on liigniiske ala ja seetõttu on koorepuruga raja tegemine keeruline. Ka valgustus ei mahu eelarvesse. Küll aga on vaja pargi lõunapoolsesse ossa rohkem liikumist ja elu tuua. Idee jätkab kaasavas eelarves, sest raja tegemine on siiski võimalik, tuleb leida sobivad lahendused.
Valgustus jõeäärsele alleele Kartuli tänavast vabaujulani Ettepaneku esitaja: Ene Kivisik	Kartuli tn ja vabaujula vahelisel teel teevad trenni nii tervise- kui ka võistlussportlased (lähedal on ju TÜ spordihoone, Tähtvere spordipark). Jõeäär on meelispaik ka jalutajatele. Kui ressursi napib, piisaks valgustusest spordipargini.	Idee jätkab kaasava eelarve protsessis.
Emajõe vabaujula kaasajastamine Eeldatav maksumus: 100 000 € Ettepaneku esitaja: Marti Viilu	Tartu on puhkamiseks väga sobiv linn, kus kohtuvad rohelus ja mõnus linnamaastik. Erinevad liikumisteed Emajõe ääres arenevad, kuid puudub esinduslik rand. Selle idee eesmärgiks oleks rajada Laululava poolsele kaldale esinduslik rand, kus oleksid nii korralik parkla, WC, pesemisvõimalused, korralikud riietuskabiinid kui ka turvaline asjade hoiustamise koht, ning renoveerida olemasolevad spordiväljakud ja uuendada vaba aja sisustamisvõimalusi nii piknikulaudade, kiikude ja ka treeningmasinatega.	Idee jätkab kaasava eelarve protsessis, kuid vajab täpsustamist, sest kõike idees kirjeldatud ei ole võimalik eelarvesse mahutada.
Laululava Anne kanali äärde Eeldatav maksumus: 100 000 € Ettepaneku esitaja: Annelinna Selts, Alipi	Annelinna Seltsi idee on ehitada väike laululava Anne kanali äärde, kus saaksid Annelinna suured ja väikesed oma avalike üritusi läbi viia. Laululava võiks mahutada väikest laulu- või tantsurühma. Laval peab olema katus ja lava ees pealtvaatajate pingid. Lava kasutamine võiks olla soovijatele tasuta.	Idee jätkab kaasava eelarve protsessis. Juhul kui idee jõuab rahvahääletusele, on ekspertide soovitus valida välja koostöös linnavalitsusega ka täpsem asukoht Anne kanali ääres, kuhu laululava paigutada soovitakse.

Borin		
<p>Elava kellamängu kontserdid Raekojaplatsil</p> <p>Ettepaneku esitaja: Irina Ivanova</p>	<p>Umbes aasta tagasi täiendati Tartu raekoja torni 16 lisakellaga, mis andis võimaluse mängida mitmekülgsemat muusikat. Ekskursiooni raames räägiti, et praegu on võimalik mängida ainult salvestatud meloodiat ja ei saa mängida elavat muusikat, sest puudub vastav varustus. Pakun soetada nõutud tehnikat, et oleks võimalik pidada elavaid kellamängukontserte Raekoja platsil.</p>	<p>Idee jätkab kaasava eelarve protsessis.</p> <p>Konsulteerides Tartu raekoja kellamängu projektijuhi Merle Kollomiga, selgus, et idee sisuks võiks olla kellamängule klaviatuuri ja pedaalidega mängupuldi hankimine. See võimaldaks teha dünaamikat, muusiku poolt tulevaid spontaanseid aeglustusi-kiirendusi jm muusikalisi nüansse. Lisanduks raekoja pööningu mõningane ümberehitamine, et raske mängupult kelladele võimalikult lähedale paigutada (vajab lisaplatvormi ehitamist), ning olemasoleva kellamängu mõningane ümberehitamine (uued haamid, ülekandesüsteem).</p> <p>Merle Kollomi hinnangul saab seda, et muusik mängib kelladel raekoja platsil, tehniliselt teostada elektroonilisel klahvpillil, mis on kellade arvutisse ühendatud. Sellisel tegevusel pole paraku mõtet, sest dünaamikat ei saa endiselt teha ja kuna heli tuleb teatava hilineemisega, on seda muusikul väga ebameeldiv kunstiliselt kõrgel tasemel teostada.</p>
<p>Genialistide klubi katuse vahetamine, ventilatsiooni-süsteemi</p>	<p>Pärast kümnet tegutsemisaastat aadressil Magasini 5, on Tartu avatud kultuurimaja Genialistide klubi silmitsi olukorraga, kus ilma hädavajalike renovatsioonitöödeta ei ole võimalik tegevust jätkata ega Tartus ning kaugemalgi populaarseks kujunenud mitmekesist programmi pakkuda. Eriti kulunud on meie katus, kuid allpool</p>	<p>Idee jääb kaasava eelarve protsessist välja, kuna eraomandis oleva hoone puhul ei saa rääkida avalikust kasutusest. Avaliku kasutuse puhul peetakse silmas võimalust</p>

<p>korrastamine, elektrisüsteemi rekonstrueerimine ja voolutugevuse tõstmine</p> <p>Eeldatav maksumus: 100 000 €</p> <p>Ettepaneku esitaja: MTÜ Genialistide klubi</p>	<p>kaasaegset baastaset on ka ventilatsioon ning elektrisüsteemid, mistõttu kannatavad nii meie külalised kui koostööpartnerid, sh Eesti teatrid ja kontserdikorraldajad. Kuna tunnetame laialdast publikutoetust ning arvame, et Genialistide klubi tegevus on vajalik, loodame väga, et ka Tartu kodanikud meile toetust avaldavad. Ettepanekule on lisatud ka üheksa organisatsiooni toetuskirjad.</p> <p>1. Genialistide klubi</p> <p>Genialistide klubi tegutseb Tartu linnas aadressil Magasini 5 kümnendat aastat ning on avatud kultuurimaja mitmetele kodu- ja välismaistele muusikutele ja ansamblitele, kultuurikorraldajatele, kunstnikele, teatritele, nii alles alustavatele kui laialt tuntud kooslustele. 2017. aastal külastati Genialistide klubi ca 40 000 korda; esinejaid oli hooaja jooksul väga erinevatest paikadest üle maailma, pakkudes Tartule mitmekesisest programmi. Majas peetakse avalikke loenguid ja aruteluõhtuid, vaadatakse filmiõhtutel väärtfilme, tehakse proove lavastusteks ja antakse etendusi ning tutvustatakse plaadimuusikat kõikvõimalikest žanritest. Suvel korraldab MTÜ Uus Õu, mille ruumid samuti Genialistide klubis, kultuuri-, loengu- ja välimängude programmi ka oma õuel, Magasini Tänav Suvilas, mille terrassilgi võib hea ilma korral osa saada nii muusikast, luulest kui linnulaulust. Aga nii klubis kui terrassil on lubatud ka lihtsalt südalinna melust hetkeks puhata. Majas tegutsevateks organisatsioonideks on 2018. aasta 5. mai seisuga (1) Genialistide klubi, (2) Uus Õu, (3) teater Must Kast, (4) kogukonnaraadio Generaadio, (4) plaadipood Gramophonetree Records, (5) vegan-toitlustaja Vapper Uba, (6) baar Möku ning 2018. aastal avaneb ka (7) kunstiateljee. Kõik meie asutused on väikesed, aga tublid, ning kannavad endas avatuse, kultuursuse ja rikastava mitmekesisuse väärtusi.</p> <p>Tuleva 15 aasta plaanis on avatud kultuurimaja põhimõttel tegutsemise jätkamine, et säiliksid klubi praegu pakutavad võimalused, aga ka programmi arendamine ning mõistagi pidevad väiksemad tööd taristu parandamiseks, et nii külalised kui korraldajad ennast siin hästi tunneksid.</p> <p>Genialistide klubi senise arengu ning tegevuse tunnustuseks on ka toetus Tartu linnavalitsuselt, sh eraldi äramärkimine koalitsioonileppes („Aitame välja arendada Magasini-Laia tänava kultuurikvartalit“ (ptk „Kultuur ja huvitegevus“) ja Tartu linna arengukavas 2018-2025 („Toetada alternatiivkultuuri asutuste (nt Tartu kultuurikvartal) arengut.“)</p>	<p>igäühe poolt objekti vabalt kasutada.</p>
---	--	--

	<p>Paraku on hetkel meie teel takistus, mis ähvardab meie tegevuse võimatuks muuta ning lõpetada Tartu kultuurikvartali tegevus ning areng.</p> <p>2. Vajadus Maja aadressil Magasini 5 on vana ning siin tegutsetud aastate jooksul on Genialistide klubi investeerinud elavasse kultuuri, mistõttu ei ole olnud finantsiliselt võimalik investeerida tema suuremahulisse rekonstrueerimisse, kuigi on tehtud väiksemaid sisetöid. Seni ei ole see olnud ka niivõrd hädavajalik, kui täna. Suurimateks probleemideks on omadega läbi ning ilmastikule alla andev katusekonstruktsioon ja nõrk ventilatsioonisüsteem, milleta ei ole majas võimalik tagada normikohane õhuvarustus. Maja küttesüsteem ning soojustamata ukсед-aknad põhjustavad sisekliimas ekstreemsusi, raisates samal ajal energiat ja olles keskkonnaaenuilikumad. Sagenemas on elektrikatkestused, mille vältimiseks oleks aeg teha eraldi elektriliitumine, seeläbi tõsta amprite arvu ning renoveerida elektrisüsteem. Hetkel kasutatav süsteem jääb selgelt alla nii meie kui koostööpartnerite, sh mitmete teatrite ja kontserdikorraldajate vajadustele.</p> <p>2017.-2018. aasta jooksul läbi viidud energiaauditi ning ehitusekspertiisi tulemused viitavadki vajadusele ehitada uus, soojustatud katus ja uus soojustagastusega ventilatsioonisüsteem, kuid normikohase sisekliima saavutamiseks tuleks soojustada sokkel, ukсед, akna-avad ja taastada tuulekojad. Lisakuluks on tööde teostamiseks vajalike projektide tellimine. Eelmainitud tööde maksumuseks ongi ligi 100 000€.</p> <p>Et maja saaks renoveeritud säästvalt ning terviklikult, tuleks paigaldada ka uus küttesüsteem, sh termostaatidega radiaatoritega ning katta välisseinad soojuskrohviga, mis tähendab, et investeringute kogumaht on ligi 200 000 €.</p> <p>Sestap kavatseme lisaks Kaasavale eelarvele küsida abi ka Regionaalsete investeringutoetuste programmist (Riigi Tugiteenuste keskus), juhul kui õnnestub kaasava eelarve konkursil edukalt osaleda, kuna vaid sellisel juhul oleks meil olemas omaosalus riigitoetuse küsimiseks. Kuid eespool toodud kõige hädavajalikumad tööd teostaksime ka ilma riigi toetuseta.</p>	
<p>Jaani kiriku soojuspidavuse</p>	<p>Tartu Jaani kirik on hinnatud kontserdipaik ja platvorm mitmesuguste kultuurisündmuste läbiviimiseks. Aastas võõrustatakse ca 200 kontserti, mis</p>	<p>Idee jääb kaasava eelarve protsessist välja. Antud objekti puhul ei saa rääkida sellisest</p>

<p>parandamine kontserdipubliku, esinejate, hinnalise Estonia klaveri ja tulevase barokkoreli heaks</p> <p>Eeldatav maksumus: 100 000 €</p> <p>Ettepaneku esitaja: Juhani Jaeger</p>	<p>žanriliselt varieeruvad sümfoonilisest muusikast elektrooniliseni ning jazzist vanamuusikani. Sündmusi külastab aastas mitukümmend tuhat inimest. Kiriku taaspühitsemisest on tänaseks möödunud 13 hooaega. Juba pikemat aega tagasi selgus, et kiriku soojuspõlv ja küttelahendus ei vasta põhjamaise kliima ja suurte (300-500 kuulajat) kontsertide teenindamise vajadustele. Kiriku välisruumid avanevad otse õue. Rahvarohkete sündmuste eel, publiku saabumise ajal võib toatemperatuurini kõõtnud kirikusaal kiiresti jahtuda vaid nappi 10C-ni. Selline temperatuuri kõikumine on publikule ja esinejatele ääretult ebamugav. Samuti kahjustab see akustiliste instrumentide häälestust.</p> <p>Sel kevadel kinkis Estonia Klaverivabrik Jaani kirikule kontsertklaveri Estonia 225. Tegemist on tippklassi instrumendiga, mis on tundlik kliima kõikumise suhtes. Ettevalmistamisel on Eesti esimese ning lähiregioniski ainulaadse barokkoreli ehitamine Jaani kirikusse. Mõlemad hinnalised instrumendid vajavad stabiilset sisekliimat. Eesti Kultuurkapital on juba eraldanud toetuse oreli ehitamisega seotud ettevalmistustöödeks (sh kliimasüsteemi projekteerimine).</p> <p>Probleemi lahendamiseks on kavandatud välisõhu liikumist tõkestavad klaasvaheseinad, lisada tekkivatesse tuulekodadesse sooja õhu puhurid, paigaldada torni hermeetilised uksed (vältides "korstnaefekti") ning ümber kohandada keskküttesüsteemi juhtimine. Ettepaneku toetajad: Eesti Kontsert, Estonia Klaverivabrik ja Indrek Laul, Festival Klaaspärlimäng, Tartu Talvemuusika Festival, Corelli Music jpt.</p>	<p>avalikust kasutusest, mida peetakse silmas kaasava eelarve puhul ehk siis võimalust igapäevase poolt objekti vabalt kasutada.</p>
<p>Lõbustuspark</p> <p>Ettepaneku esitaja: Kristjan Suur</p>	<p>Meil oli 15 aastat tagasi lõbustuspark. Võiks rajada uue lõbuspargi, kus tegevust nii noortel kui vanadel.</p>	<p>Idee jääb kaasavast eelarvest välja, kuna seda pole võimalik ellu viia 100 000 euroga. Samuti oleks see suur kulu ka järgnevatel aastatel linnaeelarvetele.</p>
<p>ART CHALLENGE</p> <p>Eeldatav maksumus: 100 000 €</p> <p>Ettepaneku esitaja: Andres</p>	<p>Tartu linnapildis näeb väga palju aerosoolvärvi kritseldusi. Need kritseldused rikuvad meie ilusat linnapilti ja on meie arvates üks suur probleem. Aeg on näidanud, et nende kohtade pesemine ja üle värvimine on väga lühiajaline lahendus. Kulub vaid loetud päevad, kui nendele kohtadele tekivad uued linnapilti rikuvad kritseldused.</p> <p>Tartu linnas on väga palju ka ilusaid pilte seintel, mis väärivad tähelepanu ja ära märkimist. Nagu näiteks Aleksandri tänava nurgal asuv kaunistatud maja. Lisaks Tartu keskkatlamaja korstnal asuv hiiglaslik spreiprintimise tehnikas tehtud pilt. Samuti on</p>	<p>Idee jätkab kaasava eelarve protsessis. Vajab järgnevas protsessis täpsustamist.</p>

	<p>Eduard von Lõngus stencil-tehnikas sotsiaalkriitilised joonistused saanud suuremat kõlapinda nii Eestis kui ka välismaal. Meie mõte oleks ära märkida Tartu linnas strateegilised kohad, kuhu on soditud, ja kaunistada need linnapilti rikastavate kunstiteostega. Tahame luua atraktsiooni, kus linnarahvas ja turistid saaksid linnavahel jalutades nautida tunnustatud kunstnike poolt loodud teoseid, see oleks kui pildinäitus tänavatel. Kaasaksime juba olemasolevad ja juurde tehtavad teosed ühte tervikusse. Piltide asukohad oleks jaotatud üle kogu linna, mis annab inimestele põhjuse rohkem liikuda. Lisaks saaksime kaasata kõiki noori kunstnikke, kes saavad ennast ja oma annet rahvale näidata. Samuti on idee luua äpp või kasutada olemasolevaid platvorme, mille kaudu oleks võimalik näha, kus pildid asuvad, ja saada lisainfot piltide kohta. See aitab inimestel kõik pildid lihtsalt üles leida ja kutsuks inimesi rohkem linnas ringi uudistama.</p>	
<p>Annelinna katuseaiad Eeldatav maksumus: 100 000 € Ettepaneku esitaja: Kaia Solnik</p>	<p>Projekt "Eedeni katuseaed" Eesmärk on rajada katuseaed Annelinna korrusmaja katusele, et pakkuda looduslähedast vaba aja veetmise võimalust ja oma toidu kasvatamise pinda majaanikele; et lähendada linnaruumi loodusele; et katuseaia pilootprojekti võiks olla toimiv tüüplahendus, mida huvilised saaksid eeskujuks võtta.</p> <p>Katuseaiast saadavad hüved Katuseaed on koht, kus saab kasvatada toidu- ja ilutaimi, suhelda naabrite ja sõpradega, käia kontserdil, päevitada, pidada pikniku või aiapidu, õppida tundma taimi ja linde, korraldada koolitusi, teha trenni või puhata. Katuseaia saab kujundada just selliseks nagu selle maja elanikud omavahel kokku lepivad. Isiklikud huvid (oma peenar, omad tegevused) ning ühistegevused (ühispeenar, seltskondlikud tegevused) saab viia kooskõlla läbirääkimistega ning tagada aia kasutamise korra kehtestamisega. Ka selline katuseaed, mida saavad kasutada vaid korteriühistu enda liikmed, loob hüvesid linnaruumile üldiselt: suureneb linna ökoloogiline mitmekesisus, paraneb õhu kvaliteet, elanikud on tervemad ja rahulolevamad, suurem hulk katuseaedu annab linnale sõbraliku ilme ja aitab oluliselt vähendada sademevee koormust linna kanalisatsioonisüsteemile.</p> <p>Teostus Prototüüpne katuseaed on ühelt poolt kõrgtehnoloogiline: just isolatsioonimaterjale</p>	<p>Idee jääb kaasava eelarve protsessist välja, kuna Annelinna korrusmajade näol on tegemist eraomandusega, kuid eraomandis oleva hoone puhul ei saa rääkida avalikust kasutusest. Avaliku kasutuse puhul peetakse silmas võimalust igäihe poolt objekti vabalt kasutada, kuid kortermajad on valdavalt lukustatud.</p>

	<p>silmas pidades tuleb tagada nii hoone turvalisus kui ka tehtud kulutuste pikaajalisus aastakümneteks. Sellist garantiid pakuvad tehnoloogia ja teadmised on pärit Lääne-Euroopast, kus urbaniseerumise trendi jätkudes on kasvanud linlike rohealade väärtustamine ning katuseaedu on rajatud ja peetud juba aastakümneid. Teisalt on kavandatav katuseaed orienteeritud taaskasutusele ja ökoloogilise jalajälje vähendamisele: kindlasti tuleb kasutada võimalikult palju säästva eluviisi ideid, kasutada aiakujunduses taaskasutatud materjale ning uute toodete soetamisel valida selliseid, millel on pikk eluiga ning mis on vastutustundlikult toodetud. Ka aianduspraktikate puhul on võimalik kasutada leidlikke permakultuuri lahendusi, mis muudavad aiapidamise ühelt poolt lihtsaks ja teisalt energiasäästlikuks.</p>	
<p>Hiinalinna aiamaade puhastamine ja haljastuse säilitamine Eeldatav maksumus: 5000 € Ettepaneku esitaja: Rea Sepping</p>	<p>Hiinalinna aiamaade sotsiaalse, ökoloogilise ja kultuurilise väärtuse kohta toimus hiljuti rahvusvaheline konverents "Toidu-urbanism - jätkusuutlik linn", kus tõdeti, et antud piirkond on Tartule väga hinnaline piirkond, kuigi paraku ei väärtustata piisavalt sealsete inimeste tegevust (bioloogilise mitmekesisuse suurendamine) ja antud liigirikast keskkonda. Ettepanek on hiinalinlaste aiandustegevust toetada sellega, et linn aitaks antud piirkonnast välja viia prügi ja puhastada ohtlikest jäätmetest (haljastust säilitades), mis on sinna tahumatute elanike poolt viidud ning säilitama puistud ja pöösastikud, kus on väga paljudel lindudel, siilidel ja putukatel elupaigad. Antud piirkonna toetamine on Tartu linna huvides ning on äärmiselt vajalik, et meil säiliks elurikas keskkond ja toidu isekasvatamise kultuur.</p>	<p>Idee jätkab kaasava eelarve protsessis, kuid vajab pisut täpsustamist.</p>
<p>Hekk-labürint Ettepaneku esitaja: Maido Puna</p>	<p>Kesklinna poole jääv raudteeäärne ala, mis asub Hektori Hosteli taga ja Aparaaditehase vahetus läheduses, on juba saanud uue kergliiklustee. Linnal on edasi arendamisel projektid, millega planeeritakse kergliiklustee edasiarendust üle Riia tänava Vaksali suunal. Sellega avardub jalgsi, rattaga, rulaga jms liikumine linnas veelgi. Lisaks liiklemisele vajaks piirkond aga ka mitmekesisid vaba aja veetmise kohti ning puhkepaiku.</p> <p>Käesolevaga väljapakutud idee on võtta kasutusele kergliiklustee ümbruses oleva maa-ala üks sellistest „tükidest“ ning luua sellele väikesemõõduline - ca 1500 m² suurune elupuude hekiga labürint. Hekk-labüridid on maailmas väga populaarsed ning oma olemuselt loovad piirkonnale mõnusat auras. Tartu jaoks oleks see, võrdluses ajaloolise Kesk- ja Lääne-Euroopaga ning sealsete pargilahendustega, Eesti</p>	<p>Idee jätkab kaasava eelarve protsessis, kuid asukoht vajab täpsustamist. Eksperdid ei pea raudtee-äärset asukohta kõige sobivamaks, kuid usuvad, et kindlasti on Tartus mõni teine hea asukoht sellisele hekk-labüridile.</p>

	<p>mõistes üsnagi uudne projekt. Labürindi eskiisi saab koostada vastava maa-ala looduslikku eripära, mõõtmeid, mahutavust jms tingimusi arvestades. Labürint võiks olla lihtne, kuid piisavalt põnev ja eripärase lahendusega.</p> <p>Labürindi võimalik asukoht justnimelt raudteeäärse kergliiklustee ümbruses ei ole „kohtkindel“. Selle idee võiks realiseerida ükskõik millises piirkonnas, linnaosas, linnamaad arvestades sobilikus paigas. Miks mitte väikese utoopiana näiteks Vabaduse tn 6 planeeritud parkimismaja katusel, mille puhul labürindi eripära ja uudsus oleks ülimalt huvipakkuv, kuigi selle hooldus ületab ilmselt keskmise aiapidamise kulusid.</p>	
<p>Kontrakultuuri klaver Supilinna Eeldatav maksumus: 100 000 €</p> <p>Ettepaneku esitaja: Kristiina Praakli, Kaisa Maria Ling</p>	<p>Supilinna selts ja kontrakultuuri tähise aktiivgrupp soovivad Supilinna püstitada kontrakultuuri tähise. Selleks on kõikidele soovijatele kasutamiseks avatud klaverskulptuur. Idee autor on kirjanik Toomas Raudam, keda toetavad mõttekaaslased Tartus ja väljaspool (vt TPM 12.04.2018 “Kontrakultuuri aktiivgrupp teeb ettepaneku”). Klaverskulptuur on linnaruumi elavdav taies, mida kõik soovivad võivad vabalt kasutada ning selle juures aega veeta või, miks mitte, luua, salvestada ja anda kontserte. Kontrakultuuri tähis võiks asuda Supilinnas, kavandatava Marja silla vahetus läheduses. Oleme valinud asukohaks Supilinna, sest oli see ka ju näiteks Mülleri Sassi legendaarne kodu ning on praegugi Tartu linna kontrakultuuri, kodanikuaktivismi, kunsti ja kirjanduse raskuskeskmeid. Ettepanekut toetavad Supilinna selts, Eesti Kirjanike Liit, Eesti Kirjanduse Selts, Kirjanduslinn Tartu, Tartu Bluusiklubi jpt.</p>	<p>Idee jätkab kaasava eelarve protsessis. Ekspertide soovitusel esitasid autorid ka täpsustusi idee tehnilise teostuse osas.</p>
<p>Liigirikka pargi loomine Eeldatav maksumus: 25 000 €</p> <p>Ettepaneku esitaja: Rea Sepping</p>	<p>Putukate, laululindude ja teiste linnas elavate loomade elupaikade vähenemine on tõsine probleem ja sellele saab leida lahendust linnahaljastuse ja -planeerimise ümbermõtestamisega. Siin on välja toodud üks võimalus selleks - elurikka pargi loomise aktsioon. Väga väärtuslikuks alusdokumendiks antud ideele on Tallinna Tehnikaülikooli magistri Maarja Tüüri lõputöö: Putukate linn - elurikkust toetav planeerimine. Kopli Kaubajaam Tallinnas." https://digi.lib.ttu.ee/i/?9530&) Kuna linnalooduse rikastamine ei juhtu üleöö, siis oleks vaja teha üks esimene samm proovimaks, kuidas ökoloogiliselt mitmekesine park välja näeks ja testida pikemas perspektiivis Tartu linnale majanduslikult, sotsiaalselt kui ökoloogiliselt kasutoovat meetodit.</p>	<p>Idee jätkab kaasava eelarve protsessis. Idee vajab pisut täpsustamist ja konkreetsemaks muutmist, leida konkreetne ala, kus bioloogilist mitmekesisust juurde luua. Selle ideega liidetakse autori nõusolekul ka järgnev idee „Niidula linna“.</p>

	<p>Väljapakutud aladeks on kesklinnas Emajõe äärsed pargid, mida ümbritsevad kõrgete puude (ja paljude varestega) ning madala liigivaese muruga pimedad vähekasutatud pargid, mille haljastuse muutmiseks võiksid need muutuda vastupidiselt jätkusuutlikumaks, kaunimaks ning rohkelt huvipakkuvaks. (Ülejõe park ja Vabaduse pst äärne park. PS: projektalaks sobib ka iga muu liigivaene roheala).</p> <p>Selleks tuleb osaliselt harvendada suuri vanu puid ning istutada juurde kohalikke madalamaid puid ja eriti põõsaid, mis pakuksid elupaiku laululindudele, tolmeldajatele ja muule linnaloodusele. Parke saaks ümber disainida nii, et need ka linnaelanike jaoks hästi toimiksid ning selleks on vaja palgata maastikuarhitektid, ökoloogid ja teised spetsialistid. Heas koostöös oma eriala spetsialistide ning soovitatavalt talguvormis linnaelanikega on võimalik muuta Emajõe kaldad kesklinnas väga erilisteks külastuskohtadeks ja vaatamisväärsusteks. Need pargid saavad omakorda rikastada Tartu kesklinna rohkete õitsvate niidutaimede ja muu elurikkusega.</p> <p>Lisaks on muru niitmine Tartu linna parkides 15cm kõrguseks aegunud ning antud korraldust peab kindlasti uuendama tänapäeval põhjendatud argumentide põhjal (vt Maarja Tüüri magistritöö ja niiduspetsialist Mart Meriste).</p>	
<p>Niiduala linna Eeldatav maksumus: 600 €</p> <p>Ettepaneku esitaja: Rea Sepping</p>	<p>Niitude panust linnaruumi ökoloogilise mitmekesisuse rikastamiseks pole teatavasti vaja enam põhjendada. Loomine koostöös ökoloogide ja teiste spetsialistidega suure niiduala Tartusse, mis näitab, et mitmekesise linnalooduse olulisust meie linnas väärtustatakse. Niitude loomiseks on vaja külvata koostöös spetsialistiga sobivaid seemneid. Lisakulusid linnale ei teki, pigem kulud vähenevad, kuna niidukoosluse niitmine ja hooldamine toimub harvemini kui muru niitmine (suur kütusekulu, pestitsiidid, müra, elurikkuse vähenemine jne). 1-2 korda aastas tekkinud heina saab viia Tartu linnaaedadesse. Niidualadeks võiksid olla nt: uued raadatud maatükid Jaamamõisa kõrval (eriti Tartu Maheaia Lehe t. aiast jõe poole jääv umbes poole hektari suurune ala); Emajõe sobivad kaldad; Anne kanali ümbrus; Toomemägi, Pirogovi plats (või muud alad, kus praegu niidetakse muru väga madalaks).</p>	<p>Idee jätkab eelneva idee „Liigirikka pargi loomine“ koosseisus. Idee mõtet katsetatakse hetkel ka ERMi ümbruses ja Roosi tänaval.</p>
<p>Tartu toidupargid</p> <p>Ettepaneku esitaja: Kristo Poljakov</p>	<p>Selle asemel et Tartu parkidesse ehitatakse hooneid, muudame need liigirikkamaks istutades nendesse erinevaid võimalikult toitainerikaste viljade ja marjadega puid ning põõsaid ja võimalusel ka muid aedvilju nt vertikaalselt, kasutades parimaid teadaolevaid meetodeid, nt võiks kaaluda nn permakultuuri kui ka erinevaid madal-</p>	<p>Idee jätkab kaasavas eelarves, kuna teatud määral on võimalik ellu viia – istutada parkidesse ja haljasaladele viljapuid ning aedvilju. Kasvuhoonete rajamist</p>

	<p>ning kõrgtehnoloogiaid. Ainukesed hooned, mida tasuks kaaluda parkidesse rajada -- võiksid olla kasvuhooned, sest oleks äärmiselt kahetsusväärne, kui ehitatakse muid hooneid, sest nii jääb vähemaks ruumi toidu kasvatamiseks, mis ohustab selgelt tartlaste toidu iseseisvust. Antud idee on kõigile kasulik nt parendades tartlaste tervist tervisliku toidu abil, liigirikastades Tartu parke, vähendades märkimisväärselt toiduvaesust ja nälga, pakkudes lisavõimalusi õuesõppeks, ühiskondlikuks koostöök jne.</p>	<p>parkidesse ei pea eksperdid mõistlikuks.</p> <p>Linn on ka viimastel aastatel samas suunas tegutsenud - istutanud mänguväljakutele kodusid ja põõsaid. Lääne tn 11a mänguväljakule istutatakse sellel aastal ainult söödavate viljadega puid ja põõsaid ning rajatakse kaks maitsetaimepeenart kohalikele elanikele. Roosi ja Pikk tänavate ristis on istutatud viljapuid.</p>
<p>Pallas 100 Eeldatav maksumus: 100 000 €</p> <p>Ettepaneku esitaja: Markus Toompere</p>	<p>2019. aastal möödub sada aastat kunstikool Pallase asutamisest Tartus, mida tinglikult võib nimetada järjepideva professionaalse kunstihariduse alguseks Eestis. Pallaslased moodustavad terve meie kunstiloo nurgakivi. Paraku puudub meil linnaruumis igasugune viide, et selline asutus kunagi oleks siin eksisteerinud. Projekt "Pallas 100" eesmärk on tutvustada ja populariseerida pallaslasi ja nende loomingut interaktiivsel moel. Idee on füüsiliselt märgistada linnaruumis 30-40 punkti, kus mõni (või mitu) pallaslast on teinud linnavaate. Antud punktis on viide läbi QR koodi ja aadressi lehele, kus kuvatakse konkreetsest kohast tehtud kunstiteos ja info kunstniku kohta lühikese informatiivse artiklina. Linnaruumi märgis on nii eesti kui inglise keelne ning algul käivitatakse ka internetikeskkond kakskeelsena, millele hiljem saab lisada uusi tõlkeid. Läbi sellise lahenduse on võimalik tutvustada Eesti kunstiloos olulist pärandit mänguliselt ja interaktiivselt, mis meeldiks eelkõige nooremale publikule, kelle tee kunsti juurde on sageli just kõige keerulisem, ja oleks samuti omapäraseks vaatamisväärsuseks linna külalistele.</p>	<p>Idee jätkab kaasava eelarve protsessis.</p> <p>Ekspertide soovil esitas idee autor ka täpsustusi idee kohta.</p>
<p>Tartu toomkiriku valgustusprojekt Eeldatav maksumus: 80 000 €</p> <p>Ettepaneku esitaja: Mariann Raisma</p>	<p>Tartu toomkirik kui suurim keskaegne kirik Eestis ja Tartu üks sümbolehitisi peaks saama valgustatud ka pimedatel öhtutundidel, et olla kaugel silma paistvaks maamärgiks ning pakkuda silmailu ja meeleolu õhtustele jalutajatele. Kindlasti panustab see Toomemäe arengusse ja atraktiivsemaks muutumisse ning toob sellesse kaunisse parki jalutajaid nii linnakodanike kui ka sise- ja välis turistide seast. Kindlasti on lisaks visuaalsele poolele oluline ka turvaspekt – piirkond saaks pimedal ajal oluliselt valgumaks.</p> <p>21.-23.10.2016 toimus Tartus arhitektuurse valgustuse ja valguskunsti festival</p>	<p>Idee jätkab kaasava eelarve protsessis.</p>

	<p>TAVA16, mille käigus toimus ka toomkiriku arhitektuurne valgustamine. Kuna tulemus oli väga elamuslik ning pälvis tähelepanu nii kodu- kui välismaal, siis võiks jätkata sama projektiga, täpsustada ja täiendada seda ning realiseerida sarnane arhitektuurne lahendus püsivana (mida saab vajadusel sisse ja välja lülitada). Valgustuslahendus võimaldab rõhutada erinevaid alasid (nt kesklööv, välisperimeeter, läänefassaad) ning markeerida ka kunagiste tornide mahtu. Valguslahendus aitab kaasaegsel moel teostada idee, millest on pikalt räägitud – markeerida toomkiriku kunagiste tornide asukoht. Kuna tornide täpset kuju ja kõrgust me ei tea, siis on selline kaasaegne lahendus tornide märkimiseks väga efektiivne – ei näidata tornide täpset kuju, vaid umbkaudset mahtu. Valgusvihud näitavad ka pimedatel õhtutundidel seda mastaapi, mis kunagi katedraalil linnaruumis oli.</p> <p>Lisaks toomkiriku valgustamisele saaks läbi viia ka spetsiaalseid valgusmänge, nt õhtuti teatud kellaegadel, mis võimaldab linnaruumi juurde tekitada ühe lisaatraktsiooni. Valguslahenduse autoriteks olid Rootsi kunstnikud Johan Moritz ja Tina Wikström.</p>	
<p>Toetus Sisevete Saatkonna ehitise lammutamiseks</p> <p>Ettepaneku esitaja: Ene Kivisik</p>	<p>Sisevete Saatkonna käepärastest vahenditest ja ilma ilumeeta ehitatud onn ei sobi kuidagi Tartusse. Näib, et see on ka kasutuses üsna harva.</p>	<p>Idee ei jätkata kaasava eelarve protsessis. Linnavalitsus ei saa eraomanikule kuuluvat objekti lammutada.</p>
<p>UNISTUSTE AKADEEMIA: tulevaste visionääride kasvulava</p> <p>Eeldatav maksumus: 100 000 €</p> <p>Esitaja: Tartu Tantsuakadeemia</p>	<p>Eesmärk: Luua inspireeriv ja avatud keskkond noorte loovuse arendamiseks ning uudne kaunite kunstide etendamispai otse Emajõel.</p> <p>Sisu:</p> <ul style="list-style-type: none"> • LOOVUSKESKUS - noortele avatud ruum loominguliseks tegevusteks, uudseteks koostööprojektideks ja omaalgatusteks (uudne noortekeskuse formaat) • AVATUD LOOMELAVA – paik etenduste loomiseks, festivalideks ja kontsertideks (harrastusteatrid, projektteatrid, koolide draamaringid, tantsukunst, tsirkusekunst, muusika jne) <ul style="list-style-type: none"> ○ Välilava (ujuv lava Emajõel) – suveperiood ○ Siselava (blackbox) - talvine periood 	<p>Ideest saab kaasavas eelarves jätkata vaid Emajõel asuva ujuvlava osa.</p> <p>Loovuskeskuse idee jääb kaasava eelarve protsessist välja, kuna eraomandis oleva hoone puhul ei saa rääkida avalikust kasutusest. Avaliku kasutuse puhul peetakse silmas võimalust igaühe poolt objekti vabalt kasutada.</p>

	<p>Vajadus: Tartlased on kaua oodanud suuremat aktiivsust Emajõe ääres ning selle kallaste väärindamist ja mitmekülgsemat kasutust. Ujuv lava pakub suurepärase uue väljundi eri kunstiliikide presenteerimiseks ning lisab atraktiivsust Tartu linna südamele, tuues inimesi Emajõe äärde.</p> <p>Loovuskeskuses toetatakse noorte initsiatiivi ja loovust, mis omakorda jõustavad Tartu noorte ettevõtlikkust, julgust ja aktiivsust. Igas lapses ja noores on olemas see geniaalsus ja loovus, mis on vajalik, et näha suuremat visiooni tulevikuks, mis oleks helge ja ambitsioonikas. Loovuskeskus aitab hoida seda fantaasiat elus, pakub võimalusi noorte oma ideede teostumiseks ning seega annab panuse tuleviku visionääride arenguks. Efekti uue tehniliste võimaluste ja sisu koos arendamisele annab just loomelava ning loovuskeskuse koos töösse rakendamine</p> <p>Koht:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Emajõgi (kesklinna piirkond), Tartu Tantsuakadeemia (Narva mnt 2, esimene korrus + Emajõeäärne väliala) <p>Avalik kasutus:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Noorte loovuskeskus: Tekib tasuta kasutusega, avatud noortekeskuse formaadis, kuid samas uudse lähenemisega loovuskeskus Tartu linna noortele. Tegevustes on võimalik osaleda etteregistreerimata ning tasuta, loovuskeskuse ruumid ja vahendid on kasutamiseks kõikide Tartu noorte jaoks. • Koosolemise ruum: Tasuta kasutus Tartu noortele ning MTÜ-dele, et arendada omaalgatusprojekte, pidada koosolekuid, mõttetalguid jne • Ujuv lava ning blackbox: Etendused, kontserdid ja üritused on avatud kõikidele Tartu linna inimestele ning turistidele. Tartu linnalt toetust saavatele MTÜ-dele on ujuva lava kasutus tasuta ning kontsertide/ etenduste korraldamine vaid kulupõhise tasuga. <p>Eelarve: Eelarve moodustab ujuva lava ehitus, ruumide sisustamine noorte loovuskeskuseks</p>	<p>Autori nõusolekul keskendutakse ujuvlavale ning idee nimeks saab „Ujuv lava Emajõel“.</p>
--	---	--

	<p>ning loomelavaks. Põhilised kuluallikad: Ujuva lava ehitus, poodiumid (publiku tribüünid) – teisaldatavad ja mitmeti kasutatavad, tantsupõrand (teisaldatav), siirdesein (e teisaldatav vahesein), teatrikardinad (backdrop ja aksid), loovuskeskuse mööbel, IKT vahendid, tehnika.</p> <p>Omafinantseering Kogu remonttööd ning maja ümberehitusega seotud kulutused kaetakse omafinantseeringutest. Omafinantseering sisaldab: laeplaatide vahetus, põrandate vahetus, ehitustööd, ehitusmaterjalid. Sobiv helitehnika on olemas.</p> <p>Hooldus ja järelkulud: Linnal ei jää pärast investeeringut katta mitte ühtegi lisakulu: projekt on teostatav täies mahus kaasava eelarve + omafinantseeringu vahenditest, hoolduskulud ning hilisemad projektide toimumise käigus tekkivad kulud jäävad katta Tartu Tantsuakadeemiale, Tartu Tantsuakadeemial on olemas piisav ruum, kuhu paigutada ujuv lava talveperioodil. Lava transportimine talvisesse hoiupaika ning kevadel tagasi vette toimub Tantsuakadeemia kuludega. Tartu Tantsuakadeemia tagab, et investeering ja soetatud asjad oleksid maksimaalselt heaperemehelikult hoitud.</p>	
<p>Vaksali pargi purskkaevu taastamine</p> <p>Ettepaneku esitaja: Sulev Reisberg</p>	<p>Vaksali pargis asus vene ajal purskkaev, mille keskel Ole Ehelaidi 1957. a poolt loodud jääkaru skulptuur. Purskkaev on tänaseks (ilmselt kaheksakümnendatel) liivaga kinni aetud. Käesoleva idee eesmärk on purskkaev taastada ning varustada purskkaev ja kunstiteos infotahvliga.</p>	<p>Idee jätkab kaasavas eelarves.</p>
<p>Marja - Lubja tn ripsild</p> <p>Eeldatav maksumus: 1 000 000 €</p> <p>Ettepaneku esitaja: Rainis Venta</p>	<p>Soovime panna ette rajada jalakäijatele ripsild üle Emajõe joonel Marja tn - Lubja tänav. Sild ühendab Supilinna, Tähtvere ja Ranna tee ning Lodjakoja puhkealad ning kaks väga sarnast kogukonda. Sild loob võimaluse ühendada Emajõe tn allée Tähtvere spordipargi Ranna tee kergliiklusteega. Tekib jalgsiliikumiseks unikaalne marsruut, mis ühendab järgmisi Tartu avalikus elus olulisi objekte, nagu Lauluväljak, Tähtvere spordipark, Jänese matkarada, Supilinna rand, Lodjakoda, Ranna tee kergliiklustee, Raadi kalmistu jne.</p>	<p>Idee ei jätku kaasavas eelarves, kuna ei mahu eelarvesse, mis kaasava eelarve puhul on 100 000 eurot. Samuti on idee juba ettevalmistamisel – juuni alguses on lõppemas arhitektuurikonkurss ning kui linn leiab rahalised võimalused, siis sild ka ehitatakse. Millal täpsemalt see juhtub, ei</p>

		oska praegu öelda.
„Lamavad politseinikud“ Karlovasse Ettepaneku esitaja: Gerda Sepp	Karlova linnaosas on kehtestatud maksimaalseks kiiruseks 30 km/h, kuid millest autojuhid suures osas kinni ei pea. Näiteks Tähe tänaval vähemalt Eha ja Vaba tänava vahelisel lõigul, kus igapäevaselt nii jalgsi kui autoga liiklen. Samuti on antud piirkonnas palju võrdväärseid ristmikke, hariduskeskus ning bussipeatus. Ka elab piirkonnas palju väikeste lastega peresid. Ühtegi kohta (sebrat, valgusfoori) tee ületamiseks ei ole. Kiiruse ületamise ja tähelepanematusse tõttu on nt Õnne ja Tähe tänava ristmikul olnud korduvalt avariid. Jalakäijana on tee ületamine raskendatud ega ole turvaline. Seetõttu teen ettepaneku paigaldada suure liikluskoormusega Tähe tänavale, mille ääres on valdavas osas elumajad, "lamavad politseinikud". See aitaks kaasa linnaruumi turvalisemaks muutmisele.	Idee jätkab kaasavas eelarves. Kuna liikluse rahustamiseks on ka teisi võtteid kui ainult „lamavad politseinikud“, siis teevad eksperdid ettepaneku sõnastata idee pisut ümber. Igale poole „lamav politseinik“ ei sobi ja seetõttu võiks teemaga pisut laiemalt tegeleda. Nt võiks idee kanda pealkirja „Liikluse rahustamine Karlova linnaosas“
Parkimine Jaamamõisas ja Annelinnas Ettepaneku esitaja: Annika Eller	Teadaolevalt on kõikjal, kus on korterelamud, probleeme parkimisega. Pargitakse tänavatel ja tänavapuhastus ei saa sellepärast korralikult tööd teha. Ettepanek oleks linnas olevad garaažide alad muuta parkimisalaks, sest garaažis tavapäraselt hoitakse asju, mida tegelikult enam ei vajata, samas pargitakse kortermajade lähedusse. Näiteks võiks tuua Anne tänava garaažide ala. Võimalusel võiks tegu olla ka parkimismajadega (mitte üle 2-3 korruse). Teine probleem on minu arvates ka lasteaedade läheduses parkimiste puudumisega. Kui koolide läheduses on võimalus laste autolt maha laskmiseks, siis lasteaias peab ka vanem kaasa minema ja see on juba parkimine. Konkreetne näide on Poku lasteaed, kus nii mõnegi kortermaja parkimisalal peatudagi ei tohi.	Idee ei jätkata kaasavas eelarves, kuna nimetatud garaažide alad kuuluvad eraomanikele ja linn ei saa neid ise muuta parkimisalaks. Parkimismaja ehitamine ei mahu kaasava eelarve rahasumma piiresse (ühe idee maksumus ei tohi ületada 100 000 eurot). Samas on selge, et Annelinna parkimisprobleem on tõsine, kuid kaasava eelarve raames ei ole võimalik probleemile lahendust leida. Tartu linn on koostanud ka teemaplaneeringu, mille ülesandeks on leida lahendust parkimisprobleemile kortermajade piirkondades. Loomulikult tähendab selle realiseerimine ühistutele (ühistute maalade puhul) ja linnale kulusid http://info.raad.tartu.ee/dhs.nsf/web/viited/TP-11-001
Jalaka tänavale	Tartus Jalaka tänaval ca 1,4 km ulatuses puudub jalakäijatele kõnnitee mõlemal	Idee ei jätkata kaasavas eelarves, kuna

<p>Kõnnitee ehitamine</p> <p>Ettepaneku esitaja: Heleri</p>	<p>autotee suunas. Praeguseni kasutavad inimesed jala, jalgrataste ja lapsevankriga liikumiseks autotee ääres mullastiku peal välja kujunenud rada. Sõltuvalt ilmastikuoludest on teerada läbimatu, eriti kevadel ja sügisel ning samuti suvel vihmaste ilmadega. Sellisel perioodil kõnnivad jalakäijad autotee peal. Kuna liiklus Jalaka tänaval on üsnagi tihe, siis inimeste turvalisuse huvides ei ole mõistlik inimestel autoteel kõndida. Antud juhul on väga vajalik Jalaka tänavale jalakäijate tee ehitamine. Tervislike eluviiside edendamiseks tuleb luua inimlikud tingimused jalgsi liiklemiseks. Jalaka tänavale tuleb ehitada korralik asfalteeritud jalakäijate tee.</p>	<p>Jalaka tänaval on enne kõnnitee rajamist vaja lahendada sajuveeküsimus. Sajuveekanaliseerimise rajamine koos kõnnitee ehitusega aga ei mahu eelarvesse (idee maksumus ei tohi ületada 100 000 eurot).</p>
<p>Kõnnitee Fortuuna 1 kõrval</p> <p>Ettepaneku esitaja: Irina Ivanova</p>	<p>Paljud jalakäijad liikuvad Raatuse tänava poolele mööda Fortuuna 1 hoonet, sest see on kõige lühem tee. Aga kuna seal puuduvad asfalteeritud teed, siis igal sügisel ja kevadel kogu see ala on täis muda ja seda on raske kasutada. Pakun teha seal asfalteeritud või plaaditud jalakäijate tee igas suunas, kus rahvas tavaliselt liigub. Ja miks mitte ka korrastada seda ala üldiselt, nt panna pinke ja istutada mõned puud.</p>	<p>Idee ei jätku kaasavas eelarves. Nimetatud ala on kahtlemata kehvasti korras. Samas ei ole selle korrastamine hetkel majanduslikult otstarbekas, kuna Raatuse tänava parkla kohale on kavandatud rajada perearstikeskus ja siis korrastatakse ka sealne ümbrus. Ehitusega on plaanis alustada 2019. aasta kevadel.</p>
<p>Kroonuaia silla jalakäijate tee</p> <p>Ettepaneku esitaja: Irina Ivanova</p>	<p>Iga aasta Kroonuaia silla jalakäijate jõe mõlemapoolsed teed on vee all, mille pärast nende kasutamine on ohtlik (talvel) või üldse ei ole võimalik (sügisel ja kevadel). Pakun teha mingi bordüür, mis takistaks vee sattumist jõe poolelt tee peale.</p>	<p>Idee jääb kaasavast eelarvest välja. N-ö bordüüri rajamine ei ole kaasava eelarve 100 000 euro eest võimalik, sest eeldab suuremahulisemat ümberehitust koos vee ärापumpamise süsteemiga. Lihtsama variandina kaalusid eksperdid ka tee pinna tõstmist, aga see ei too vajalikku leevendust. Selleks et jalgratturid ei lööks pead vastu tunneli ülemist osa ära, ei saa pinnast tõsta rohkem kui 20 cm. Sellest aga ei piisa, et kõrgvee ajal kuiva jalaga läbi saaks. Suurveeaegse üleujutuse vältimiseks on tee tasapinda vaja tõsta 0,5 meetrit, kuid sellisel juhul ei ole läbikäigul piisavat kõrgust jalgratturite läbisõiduks.</p>
<p>Tulbi tänava</p>	<p>Tulbi tänav on 99% ajast jalakäijale läbimatu: vihmaga on üleujutatud mitte ainult</p>	<p>Idee ei jätku kaasavas eelarves, kuna enne</p>

<p>jalakäijatele sobivaks muutmine Eeldatav maksumus: 100 000 €</p> <p>Ettepaneku esitaja: Kätlin Tuisk</p>	<p>jalakäijate ala, vaid ka sõidutee. Vihma järgsel ajal on sopane, kuna vesi ei voola normaalselt ära. Kuna lõiguti on erineva kattega jalakäijate tee, siis talvel on pidevalt libe, kohati lumi lükkamata, jäätõrje olematu jne. Puhta ja kuiva jalaga on enamasti ajast võimatu tänavat läbida, tuleb ikka sumbata lumehanges või sopas või olla põlvini vihmavees. Lisaks võiks rajada vähemalt ühe ülekäiguraja tänavapeale, arvestades seda, et hetkel on seal vaid üks, mis on Veeriku kooli juures, kuid ülejäänud tänavapeale pole ühtegi, kuigi mööda tänavat käib ka palju lapsi.</p>	<p>kõnnitee rajamist on vaja lahendada sajuveeküsimus. Sajuveekanaliseerimise rajamine koos kõnnitee ehitusega aga ei mahu eelarvesse (idee maksumus ei tohi kaasavas eelarves ületada 100 000 eurot). Tulbi tänavaprobleemi lahendamiseks on vajalik kavandada raha linna eelarvesse.</p>
<p>Kergliiklustee Tartu-Ilmatsalu Eeldatav maksumus: 100 000 €</p> <p>Ettepaneku esitaja: Kerli</p>	<p>Väga oleks vaja kergliiklusteed Tartust Ilmatsaluni. Ilmatsalus see osaloseks on, aga Rahingel veel mitte, siin sõidab pidevalt nii palju jalgrattureid. Eelkõige nende turvalisuse huvides oleks see kergliiklustee suurepärane. Ja kindlasti hakkaks siin ka teisigi spordiharrastajaid käima, sest tegu on väga hea kohaga.</p>	<p>Idee jääb kaasavast eelarvest välja, kuna ei mahu eelarvesse. Küll aga on linna eelarvestrateegia eelnõus hetkel sees Tartu – Rahinge – Ilmatsalu kergliiklustee ehitus aastatel 2019–2020.</p>
<p>Märja aleviku-Viljandi mnt vaheline kergliiklustee</p> <p>Ettepaneku esitaja: Siret</p>	<p>Hetkel ühendab Märja alevikku ja Viljandi maanteed vaid kitsas tiheda liiklusega teelõik, mis on üheaegselt kasutamiseks nii sõidukitele kui inimestele. Teelõiku kasutavad nii täiskasvanud kui lapsed, jalgratturid, vankrite ja lemmikloomadega inimesed. Viljandi mnt äärde on rajatud pikk kergliiklustee, mida kasutatakse aga väga aktiivselt nii sportimiseks kui perega jalutamiseks. Kuid Märja alevikust selle kergliiklusteeni liikumine on äärmiselt ohtlik. Seda eriti siis, kui kaks sõidukit teineteisest mööduvad ja parasjagu on teel ka jalakäija. Samuti on talviti tee tihti hooldamata ja libe, mistõttu on seal jalakäijana veelgi ohtlikum liikuda. Paigaldatud on küll kiirusepiirang 30 km/h, kuid see ei vähenda probleemi tõsidust.</p>	<p>Idee jääb kaasavast eelarvest välja, kuna nimetatud kergliiklustee ehitamise kohustus on Gildi Kapital OÜ-l, kes vastavalt Õssu detailplaneeringule (kinnitatud 2017) arendab Märja alevikku sissesõidu lähistel asuvat ala. Planeeringuga on sinna ette nähtud 4 ärikinnistut ja 17 kortermaja. Arendaja on koostanud tänavavõrgu väljaehitamise projekti ning selles on Märja aleviku keskusesse minev kõnnitee projekteeritud.</p>
<p>Sadamaraudtee rohekoridor kergliiklusteeks Eeldatav maksumus: 100 000 €</p> <p>Ettepaneku esitaja:</p>	<p>Sadamaraudtee koridor saab varsti raudteest vabaks ja kunagi tulevikus on linnal plaanis osa seda koridori kasutada uue tee ja kergliiklustee ehitamiseks. Seni, kuni kavandatud teed ei ole ehitatud, avaneb suurepärane võimalus suhteliselt väikese kuluga luua uus, autoliiklusest eraldatud ja mõnusa keskkonnaga rohe liikumiskoridor või terviserada. Raudteetammi peale on väikese vaevaga võimalik sillutada sõelmetest kergliiklustee. Sellist teed saaksid kasutada jalutajad, jooksjad, jalgratturid ja suusatajad. Selliseid teid on ehitatud Tallinnas ja paljudes teistes linnades vanadele</p>	<p>Idee jääb kaasavast eelarvest välja, kuna ei saa kindel olla, et seda saab 2019. aastal ellu viia. Hetkel on sadamaraudtee Eesti Raudtee AS-i omanduses ning raudteeliiprid ja -rööpad on veel üles võtmata ning Eesti Raudtee ei ole veel esitlenud täpseid plaane, millal seda</p>

<p>Ilmar Peeter Part</p>	<p>raudteetammidele. Selliste marsruutide eelised on lauged tõusud ja langused, vähe ristumisi sõiduteedega, ja eraldatus autoliikluse heitgaasidest, mürast ja ohtudest. Kui on kunagi tulevikus plaanis siia kõvakattega kergliiklusteed ehitada, oleks selle idee realiseerimisel võimalik inimestel kohe hakata selle ühenduse võimalusi kasutama.</p> <p>Sadamaraudtee ühenduse enda tähtsust tartlaste jaoks on raske ülehinnata, sest olemasoleva raudteeäärse kergliiklustee (Väike Kaare tänava juures) ühendamine Siili tänava kergliiklusteega loob tegelikult Tammelinna, Maarjamõisa, Vaksali, Karlova ja FI linnaosade elanike jaoks uue turvalise ühenduse Emajõega ja Karlova sadamaga ning uue planeeritava promenaadi kaudu ka Sadama kvartaliga, kesklinnaga, Tähtvere spordipargiga, Anne kanaliga, A le Coq spordihoonega, Ihastega jne. See ühendus seoks omavahel kokku linna kaks liiklusest eraldatud turvalist kergliiklusteede võrku - raudteeäärne ja jõeäärne. See tähendaks, et inimene võiks jalutada või joosta või rattaga sõita või suusatada näiteks Tammelinnast Tähtvere spordiparki või Emajõe randa või Jõgeva maanteele või Anne kanalini, või Ihaste metsa ilma, et peaks kordagi autoliiklusega lähestikku kulgema.</p> <p>Sellel ühendusel on potentsiaali muuta paljude tartlaste liikumisharjumusi, sest nii laialdane võimalus ohutult ja mõnusalt kogu perega või lastel eraldi linna oluliste punktide vahel liikuda ilma autot kasutamata oleks paljudele uus kogemus ja kvaliteet.</p> <p>Sadamaraudtee koridor on lisaks veel üks oluline ökoloogiline rohekoridor linna jaoks, mis ühendab ka loomade jaoks jõe ja raudtee koridorid. Kergliiklustee rajamisega ei läheks see kvaliteet kaduma ja pigem võimaldaks inimestel linnaloodust vahetumalt kogeda. Siin avaneks suurepärase võimalus jätta kergliiklusteeäärne maa veidi metsikuks ja / või tuua sisse söödava linna teemat, istutades tee äärde näiteks marjapõõsaid ja viljapuid.</p>	<p>tehakse.</p>
<p>Keerdrepp Sõpruse sillalt</p>	<p>Enamikult Tartu sildadelt saab jalakäija pärast jõe ületamist kohe alla jõe äärde laskuda. Sõpruse sild on Eesti pikim sild, aga paraku ilma sellise võimaluseta. Selleks, et Karlova poolt jalgsi tulija saaks Annelinna-poolsele jõekaldale, tuleb läbida pikk tee</p>	<p>Idee jätkab kaasava eelarve protsessis.</p>

<p>Ettepaneku esitaja: Uno Viitkar</p>	<p>Eedeni keskuseni ja sealt jõe äärde tagasi. Sõpruse silla kitsad kõnniteed ei ole jalakäija- ega jalgratturisõbralikud, lisaks saab halb ilm kõndija kõrgel sillal alati kätte. Hea oleks kui peaks seal sillal võimalikult vähe aega veetma. Probleemi lahendaks keerdtrepp Sõpruse sillalt Emajõe äärde. Nii saab kohe pärast jõe ületamist laskuda alla rohelusse ja jätkata teed Eedeni poole, kanali äärde, mööda jõe äärt kesklinna poole või matkarada pidi Ihaste poole.</p>	
<p>Trepp Toomemäe nõlvale</p> <p>Ettepaneku esitaja: Eerik Säre</p>	<p>Tartu südalinna vaiksemas piirkonnas on koht, mis on paljude inimeste jaoks praktiliselt igapäevaselt läbikäidavaks kohaks. Selle koha juures on aga üks mure. See on kohati läbikäidamatu ja ohtlik.</p> <p>See teekond säästab tublisti aega nendel paljudel inimesel, kes seda otseteed kasutavad (tavaliselt nooremad, kes julgevad ronimise ette võtta). Mure on aga selles, et see tee on ohtlik. Eriti siis, kui on porine, sopane või lumine ja libe. Pildil markeeritud tõusule võiks rajada trepi. See ei pea isegi valgustatud olema, sest modernse uue elumaja aknad on kohe sinna tõusu vaatavad ja valgustus võiks segada õndsat ööund aga elementaarne trepp oleks ülim. Kui see ohtlik tõus saab tehtud ohutumaks, kasutaks seda lõikamist veel väga palju õnnelikke inimesi.</p>	<p>Idee jätkab kaasavas eelarves. Pisut täpsustada rada.</p>
<p>Sõpruse silla piirdeaedade ja valgustuspostide värskendusremont</p> <p>Eeldatav maksumus: 50 000 €</p> <p>Ettepaneku esitaja: Vadim Lebezov</p>	<p>1981. aastal valminud ja Eesti kõige pikim sild on ajaga ilmtingimata väsinud ning amortiseerunud. Tartu kõige amortiseerunud ning oluliselt remontimata sild. Silla piirdeaiaid ja valgustuspostid vajavad ilmselgelt vähemalt värvimist ja heal juhul nende vahetamist, värv nendel on kiskunud ajaga maha, on roostes ning näeb ausalt öeldes üsna koledalt välja võrreldes teiste sildadega, mis on kas uued või renoveeritud ja kus on piirdeaiaid ohutumaks tehtud. Kõike seda ilmtingimata on vaja varem või hiljem teha ka Sõpruse sillaga ja just kaasav eelarve on hea võimalus värskendada silla üldist pilti ja ilmet suure hulga erinevate kergliiklejatele ning transpordivahenditele, kes läbivad seda silda oma teekonnal. Ideed võib ühendada näiteks keerdtrepp ideega.</p>	<p>Idee jätkab kaasavas eelarves.</p>
<p>Tänavad korda</p> <p>Ettepaneku esitaja: Karl</p>	<p>Tehke ometi Võru tänav korda. Sealne olukord on kohutav.</p>	<p>Idee jääb kaasavast eelarvest välja, sest viiakse ellu juba sel aastal. Nimelt renoveeritakse Võru tn Riia tänavast kuni sadamaraudteeni. 1,5 kilomeetri pikkusele tänavalõigule rajatakse esmalt sadamevee kanalisatsioon, seejärel saab tänav uue</p>

		katte. Lisaks teekatendi remondile korrastatakse kõnniteed.
Tänavaaukude parandamise masin Ettepaneku esitaja: Liisa Noor	Tartu võiks soetada sellise masina, mida võib näha lisatud videos ja mis aitaks kaasa Tartu linna teede aukude probleemi lahendamisele: https://www.youtube.com/watch?v=VlalLm3e7XU Auto maksumust ei tea, kuid ilmselt ei ole selle väljaselgitamine väga keerukas. Seesuguse innovaatilise ning geniaalse masina kasutamine on Tartu linnale märkimisväärseks eeliseks. Võimalus on seda edaspidi ka väiksematele omavalitsustele rentida.	Idee jääb kaasavast eelarvest välja, kuna linnavalitsusel ei ole vastavat masinaparki, vaid tänavaaukude parandamiseks tellitakse teenust riigihangete teel. Ilmselt ei mahuks taolise masina soetamine ka eelarvesse, mis ei tohiks kaasavas eelarves ühe idee kohta ületada 100 000 eurot.
Kesklinna foorid targaks Ettepaneku esitaja: Mihkel Lember	Foorid on väga abiks intensiivsema liikluse reguleerimisel. Samas muutuvad need liiklejate teatud piirist allapoole langemisel segajaks ja tülik. Minu 20 Tartus elatud aasta jooksul tekkinud laias laastus hinnang on, et peale kella 20 pole Tartus foore vaja. Samas kogen sageli, et ööselgi, kesköö paiku need kesklinnas toimetavad - ja reguleerivad neid üksikuid liiklejaid, kes saaks palju paremini ilma foorideta asjad aetud. Pooldan isegi seda, et foorid võiks töös olla (kollaselt vilkumine on üpris segav - tõmbab tähelepanu foore vaatama, mitte liiklust), aga tehku nad seda targalt. Tänapäeval on võimalik andurite ja programmeerimisega panna foorid liiklust reaajas jälgima ja selle põhjal otsuseid tegema, keda ja kust läbi lasta. Soovingi, et Tartu kesklinna foorid ehitataks selliseks ümber. Lisan illustreeriva pildi (milletaolisi saaks iga õhtu teha) - 21. aprill kell 23.30, Narva mnt ja Raatuse rist. Foorid aktiivselt liiklust kinni hoidmas, liiklejaid oli... 2-3, minuti peale võibolla 10. Milleks selline tarbetu tõkestamine? Oleks keset teed kivi või post või muu taoline takistus, saaks kõik aru, et see on jama, tuleb ära koristada. Aga foor, mis öösiti valimatult kõiki ahistab, sellega lepatakse nagu paratamatusega - ent see ei peaks nii olema. Ühe inimese vaatevinklist on see 10-30 sekundiks tarbetult kinni pidamine lihtsalt aja raiskamine ja ärritamine, suures pildis on see aga kogukonnale kaotatud tunnid ja lisaks tekib ohtlik trots rumala liikluskorralduse peale ja soov sellest üle astuda, mis on liikluskultuurile halb.	Idee jätkab kaasavas eelarves.
Valgusfoor Ravila tn - Viljandi mnt	Ravila tn ja Viljandi mnt ristmikule tuleks paigaldada valgusfoor.	Idee jätkab kaasavas eelarves. Foori paigaldamine on võimalik. Ideaalne

ristmikul Ettepaneku esitaja: Eino Sein		lahendus nõuaks ka ristmiku ümberehitust, kui see ei mahu kaasava eelarve sisse (idee maksumuse piiriks on 100 000 eurot).
Valgusfoor Ülikooli tn ja Vanemuise ristmikule Eeldatav maksumus: 2000 € Ettepaneku esitaja: Marko Toomla	Linn võiks paigaldada valgusfoorid Ülikooli tn ja Vanemuise ristmikule. Foorid teeksid liikluse sujuvamaks ning jalakäijatele ohutumaks.	Idee jätkab kaasavas eelarves.
Valgusfoorid Puiestee - Lubja ristmikule Ettepaneku esitaja: Tauno Metsalu	Tipptunni ajal on Lubja tänavalt üle Puiestee tänava sõitmine või vasakpöörde sooritamine väga keeruline, sest Puiestee tänav on väga tiheda liiklusega. Lisaks piiravad surnuaia poolt tulles nähtavust puud. Jõe poolt tuleb ka Lubja tänavat mööda päris palju autosid, sest see on otsetee neile, kes tulevad üle Kroonuaia silla ja soovivad sõita Jõgeva poole. Viimastel aastatel on sellel ristmikul toimunud mitmeid avariisid. Foorid rahustaksid oluliselt liiklust ja muudaksid ristmiku ohutumaks.	Idee jätkab kaasavas eelarves.
Viie tänava ristumiskohale foor Eeldatav maksumus: 10 000 € Ettepaneku esitaja: Illar Leuhin	Möödunud sajandi üheksakümnendate algul liikusid kuuldused Tartu kuue tänava ristmikule ringtee ehitamiseks. Selle asemel ehitati Veeriku tänav suubuma Lunini tänavale, Lunini omakorda Puusepa tänavale, selle vastas on Näituse tänav; Puusepa läheb linnast väljuval suunal üle Ilmatsalu tänavaks ning Lunini tänavalt enam otse Vitamiini tänavale ei saa (varem oli Lunini ja Vitamiini ühtne Suur kaar). Nüüd on lood sellised, et eriti tipptundide ajal on selle ristmiku ületamine ohtlik ja aeganõudev. Aja kokkuhoiu eesmärgil sõidavad paljud Viljandi mnt suunalt tulevad juhid õueala märki eirates läbi Lõuna tänava Lunini tänavalt Puusepasse, kuna siis, tulles Puusepast, on eelistatud parempööre Näituse tn raudteeülesõidukohale. Õueala ei tohi liiklusseaduse kohaselt üldse peatumata läbida ning seal tuleb sõita maksimaalse kiirusega 20 km/h. Paraku kihutatakse õuealalt (st Lõuna tänavalt) muu peatumisevajaduseta läbi, sageli kiiremini kui linnas lubatud. Kui kõnealusel ristmikul oleks valgusfoor, leevendaks see kindlasti olukorda analoogselt Vaksali ja Näituse ristmikul asuvaga.	Idee jääb kaasavast eelarvest välja. Kuna tegemist on väga keeruka objektiga, siis selle rajamine maksaks rohkem kui kaasavas eelarves võimalik (ühe idee maksumuse piiriks on 100 000 eurot).
Vanade jõulupuude	Kas oleks võimalik midagi organiseerida, et pärast jõulusid jõulupuudega tegemist	Idee jääb kaasavast eelarvest välja, kuna

<p>vastuvõtt</p> <p>Ettepaneku esitaja: Alexandra Nefedova</p>	<p>kergendada? Võiks teha vastuvõtte punktid suurte poodide kõrval või jäätmevedajatega kokku leppida, et nad võtaksid vanad puud vastu, näiteks 27/12 ja 07/01 vahel. Praegu jõulupuud osta on palju kergem, kui siis sellest lahti saada. Elades Karlovas ilma autota, ma ei jõua oma kuuske Anne kanali äärde või jäätmejaama tuua.</p>	<p>taolise teenuse käivitamine ei ole investeering. Vastavalt kaasava eelarve tingimustele peab idee olema investeering, mille all mõeldakse mingi konkreetse objekti valmimist või olemasoleva korrastamist.</p>
<p>Pabertaskurätikute ühishankimine linna lasteaedadesse</p> <p>Eeldatav maksumus: 15 000 €</p> <p>Ettepaneku esitaja: Mart Moppel</p>	<p>Igal nädalal ruttavad tuhanded tartlased kauplusesse ja ostavad ühe karbi pabertaskurätikuid, et viia see karp oma lapse lasteaiarühma. Sajad lasteaiatöötajad peavad arvestust, kes on juba oma karbi toonud, kellelt viisakalt lisa küsida. Kõik need minutid ja tunnid, mis selleks tegevuseks kasutatakse, saaks need inimesed veeta oma perega aega veetes, sportides või lastele haridust andes. Lasteaedade varustamine kulumaterjalidega on juba praegu hästi korraldatud. Veel ainult pabertaskurätikute hankimine on jäänud lastevanemate mureks. Hinnanguliselt kõigest 15 000 euro eest aastas on võimalik pakkuda kümnetele tuhandetele suurtele ja väikestele tartlastele veidi rohkem vaba aega, mugavust ja meeldivat tunnet teadmisesest, et asjad on Tartus mõistlikult korraldatud - laste ninad on pühitud.</p>	<p>Idee jääb kaasavast eelarvest välja, kuna tegemist ei ole investeeringuga. Vastavalt kaasava eelarve tingimustele peab idee olema investeering, mille all mõeldakse mingi konkreetse objekti valmimist või olemasoleva korrastamist.</p>
<p>Tamme Kooli ruumipuuduse leevendamine</p> <p>Eeldatav maksumus: 99 720 €</p> <p>Ettepaneku esitaja: Tammelinna Selts</p>	<p>Tamme Kooli ruumipuuduse leevendamine moodulklasside paigaldamisega, et võimaldada õpilastele ja õpetajatele hädavajalikud tingimused. Projekti eesmärk on paigaldada Tamme Kooli kõrvale soojustatud moodul-klassid, mis paiknevad ühildatult nt koolimaja parempoolse tiivaga Kesk kaare tänavalt vaadates. Planeeritud on 10 moodulit, millest võib vajadusel formeerida 4 klassi ja 2 abiruumi õpetajatele. Moodulid ühildatakse koolimajaga asukohas, kus on tarvis teostada kõige minimaalsemalt ehitustöid ja piirkond on logistiliselt kõige soodsam. Moodulite fassaad kaetakse spetsiaalse imitatsiooni kangaga, et tagada võimalik arhitektuuriline sobivus. Moodulite integreerimisega ja hooldusega seotud kulud ning klassidesse täiendava sisustuse organiseerimine on osaliselt planeeritud Tamme Kooli omavahenditest koostöös Hoolekogu, Tammelinna seltsi ja aktiivsete lastevanematega. Olles pikaajaliselt ettevaatav, aitame üheskoos meie lastele tagada paindliku õpikeskkonna.</p>	<p>Idee jääb kaasavast eelarvest välja, kuna ei vasta kaasava eelarve tingimusele, mille järgi idee ei tohi tuua kaasa täiendavaid kulutusi tulevate aastate linnaeelarvetele.</p>
<p>Haritud otsedemokraatlik</p>	<p>Muudame Tartu Linnavalitsuse, Volikogu, konnaaletttevõtete ja muude institutsioonide otsustusprotsessi haritud otsedemokraatlikuks. See on kõigile</p>	<p>Idee jääb kaasavast eelarvest välja, kuna ei ole investeering.</p>

Tartu Ettepaneku esitaja: Kristo Poljakov	kasulik, sest nii saavad kõigi tartlaste haritud arvamused, soovid ja vajadused võrdselt otsusteks. Arvestada tuleks põhimõtet, et vastavat küsimust/probleemi otsustavad inimesed, keda see puudutab. Nt kui probleem puudutab ainult noori, siis otsustavad ainult noored. Kui puudutab kõiki tartlasi, siis otsustavad kõik tartlased. Haritud otsedemokraatia tähendab seda, et enne igat otsust peavad otsustajad olema haritud ja mõistma piisavalt hästi probleemi olemust, võimalikke lahendusi ja nende tagajärgi/tulemusi. Seega otsusele jõudmisest võiksid saada osa võtta vaid need, kes mõistavad piisavalt hästi probleemi olemust, võimalikke lahendusi ja nende tagajärgi/tulemusi. Eelneva saavutamiseks kasutatakse ja ka haritakse otsusele jõudjaid teaduslikust, tehnilisest ja eetilisest meetodist.	
--	---	--